

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Pod pojęciem alimentów rozumiane są wszelkie środki potrzebne do zapewnienia wyżywienia, zakwaterowania, ubrania i opieki medycznej. Alimenty obejmują również kształcenie i szkolenie wierzyciela alimentacyjnego, jeżeli jest on małoletni, a także po osiągnięciu przez niego pełnoletności, jeżeli kontynuuje on edukację z przyczyn od siebie niezależnych. W przypadku rozkładu pożycia, w toku postępowania w przedmiocie separacji sądowej lub rozwodu można dochodzić alimentów na rzecz dzieci, które nie osiągnęły niezależności finansowej, i zamieszkują w tym samym gospodarstwie domowym. Wydatki związane z ciążą i porodem są objęte zakresem alimentów, chyba że zostaną pokryte w inny sposób. Wzajemny obowiązek alimentacyjny istnieje w pełnym zakresie pomiędzy:

1. małżonkami,
2. wstępnymi i zstępnymi.

Pomiędzy rodzeństwem istnieje obowiązek alimentacyjny obejmujący wyłącznie wsparcie konieczne w codziennym życiu, jeżeli jest ono potrzebne z jakiegokolwiek powodu niezależnego od wierzyciela alimentacyjnego, w tym w stosownych przypadkach wsparcie konieczne do kontynuowania edukacji.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Dzieci są uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych do chwili osiągnięcia pełnoletności, którą w Hiszpanii uzyskuje się w wieku 18 lat, chyba że małoletni uzyskuje dostatecznie wysokie dochody własne. Po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności obowiązek alimentacyjny wobec niego nadal istnieje, dopóki dziecko nie uzyska niezależności finansowej, nie ukończy edukacji lub jeżeli będzie pozostawało bezrobotne nie z własnej winy. W przypadku małoletnich należy również wziąć pod uwagę przepisy kodeksu cywilnego (Código Civil) dotyczące łącznych skutków unieważnienia małżeństwa, separacji sądowej i rozwodu (art. 90 i nast.).

Jeżeli dzieci są małoletnie, obowiązek alimentacyjny ma charakter uprzywilejowany i nie można go uniknąć.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Pozew należy wnieść do sądu – właściwość w tym zakresie posiadają sądy pierwszej instancji (*Juzgados de Primera Instancia*).

Jakie są najistotniejsze etapy tej procedury?

Sąd rozpatruje pozew na rozprawie (*juicio verbal*). Jeżeli świadczeń alimentacyjnych dochodzi się jako środka uzupełniającego w stosunku do separacji sądowej lub rozwodu lub środków wynikających ze stosunków między rodzicami a dziećmi w przypadku rozkładu pożycia, tego rodzaju powództwo rozpatruje się w toku przedmiotowego postępowania na rozprawie (*juicio verbal*) charakteryzującej się pewnymi cechami szczególnymi. Gdy ogłoszono w Hiszpanii stan wyjątkowy (na mocy dekretu królewskiego 463/20 z dnia 14 marca 2020 r. w sprawie zarządzania kryzysem zdrowotnym wywołanym COVID-19), a w szczególności w wyniku przyjęcia dekretu królewskiego 16/20 z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie środków procesowych i organizacyjnych wprowadzonych w systemie wymiaru sprawiedliwości w związku z pandemią COVID-19, wprowadzono specjalne postępowania uproszczone do rozpoznawania spraw rodzinnych w czasie trwania stanu wyjątkowego (zob. art. 3, 4 i 5). Tego rodzaju specjalne postępowanie stosuje się w sprawach, w których konieczna jest zmiana środków o charakterze stałym nałożonych na podstawie art. 774 ustawy 1/2000 z dnia 7 stycznia 2000 r. o postępowaniu cywilnym (Ley de Enjuiciamiento Civil) w odniesieniu do wydatków gospodarstwa domowego, świadczeń pieniężnych między małżonkami i uznanych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, jeśli o dokonanie rewizji tych środków wystąpiono z uwagi na znaczne pogorszenie sytuacji finansowej małżonków lub rodziców w wyniku kryzysu zdrowotnego wywołanego pandemią COVID-19. Stosuje się je również w przypadku sporów dotyczących wniesienia o nałożenie lub zmianę obowiązku alimentacyjnego, jeśli taki wniosek złożono z uwagi na znaczne pogorszenie sytuacji finansowej członka rodziny obowiązanej do płatności świadczeń alimentacyjnych w wyniku kryzysu zdrowotnego wywołanego pandemią COVID-19. W sytuacjach innych niż omówione powyżej zastosowanie mają przepisy ustawy 1/2000 z dnia 7 stycznia 2000 r. o postępowaniu cywilnym dotyczące przeprowadzania rozprawy w braku przepisów szczególnych.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Pozew musi zostać wniesiony osobiście przez zainteresowaną stronę, chyba że jest nią osoba małoletnia – wówczas pozew musi zostać wniesiony przez osobę, na której spoczywa prawny obowiązek sprawowania opieki nad małoletnim, prokuraturę (*Fiscal*) lub agencję ds. ochrony dzieci. Pozew można jednak również wnieść za pośrednictwem pełnomocnika, o ile takiemu pełnomocnikowi udzielono pełnomocnictwa w obecności notariusza, sekretarza sądu lub konsula w dowolnej hiszpańskiej placówce dyplomatycznej w państwie trzecim.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Co do zasady sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Jeżeli po stronie pozwanej występuje kilku dłużników solidarnych (matka i ojciec), sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania któregośkolwiek z tych dłużników. Jeżeli dłużnik nie zamieszkuje w Hiszpanii, sądem właściwym jest sąd właściwy dla jego ostatniego miejsca zamieszkania w Hiszpanii. We wszystkich innych przypadkach sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania wierzyciela alimentacyjnego.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powoda musi bronić adwokat (*abogado*) i reprezentować pełnomocnik procesowy (*procurador*).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

W Hiszpanii nie pobiera się żadnych opłat w związku z powództwem, które dotyczy wyłącznie zasądzenia alimentów – nie dotyczy to jednak honorariów adwokatów, pełnomocników procesowych i biegłych, jeżeli biorą oni udział w postępowaniu.

Wysokość honorariów adwokatów i pełnomocników procesowych zależy od wartości przedmiotu sporu. Jeżeli powód lub osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie dysponują dostatecznymi środkami finansowymi, mogą skorzystać z pomocy finansowej na pokrycie kosztów sądowych i mogą być uprawnieni do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej w kwocie ustalonej na podstawie taryfy zawartej w art. 3 ustawy nr 1/1996 z dnia 10 stycznia

1996 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej. Pomoc prawna obejmuje usługi świadczone przez adwokata lub pełnomocnika procesowego wyznaczonego przez sąd do prowadzenia sprawy, a wszelkie koszty sądowe, takie jak honoraria biegłych lub koszty publikacji orzeczeń, również ponosi państwo.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W większości przypadków sąd zasądza świadczenia regularne, które zgodnie z prawem wypłaca się co miesiąc z góry. Świadczenia alimentacyjne w formie płatności jednorazowej są bardzo rzadko spotykane; zdarza się to wyłącznie w przypadku konieczności spłaty zaległych płatności alimentacyjnych, jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną nieposiadającą majątku w Hiszpanii (*falta de arraigo*), a sąd uzna, że zasądzenie świadczeń alimentacyjnych w tej formie w najlepszy sposób zabezpieczy przyszłe płatności, albo w wyniku porozumienia zawartego między stronami. Obliczając kwoty poszczególnych płatności, sąd stosuje ogólną zasadę prawną, zgodnie z którą należy w równym stopniu wziąć pod uwagę trzy kwestie: potrzeby wierzyciela alimentacyjnego, sytuację finansową dłużnika alimentacyjnego oraz sytuację finansową innych osób zobowiązanych do łożenia na utrzymanie uprawnionego w takim samym stopniu jak główny dłużnik alimentacyjny (współdłużników). W orzeczeniu zasądzającym alimenty w określonej kwocie sąd wskazuje podstawę waloryzacji świadczeń w przyszłości. Tego rodzaju waloryzacja następuje automatycznie po upływie określonego czasu i odpowiedzialność za jej uwzględnienie spoczywa na dłużniku alimentacyjnym. Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie uwzględni waloryzacji świadczeń w płatnościach alimentacyjnych, dokona jej sąd na wniosek wierzyciela alimentacyjnego. Kwota świadczeń alimentacyjnych może zostać skorygowana (ponownie na wniosek zainteresowanej strony), jeżeli doszło do istotnej zmiany okoliczności faktycznych, na podstawie których zasądzono świadczenia w pierwotnej wysokości: kwota musi zostać zwiększona, jeżeli sytuacja finansowa dłużnika alimentacyjnego poprawi się, a także jeżeli sytuacja finansowa wierzyciela alimentacyjnego ulegnie pogorszeniu lub jego potrzeby się zwiększą (np. z uwagi na pogorszenie się jego stanu zdrowia); z kolei w przypadku pogorszenia się sytuacji dłużnika alimentacyjnego lub poprawy sytuacji wierzyciela alimentacyjnego wysokość świadczeń musi zostać zmniejszona. Obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych zostaje zniesiony z chwilą ustania przesłanek, na podstawie których takie świadczenia zostały zasądzone.

Rada Generalna Sądownictwa (Consejo General del Poder Judicial, CGPJ) sporządziła tabele służące do obliczania wysokości świadczeń alimentacyjnych. Ostatnia ich aktualizacja miała miejsce w maju 2019 roku. Są to wytyczne oparte na potrzebach dzieci z uwzględnieniem dochodów rodziców i liczby dzieci w rodzinie. Koszty mieszkania i nauki szkolnej wyłączono z obliczeń, a zatem ostateczną wysokość świadczeń alimentacyjnych należy w każdym przypadku dostosować, uwzględniając tego rodzaju koszty. Tabele są dostępne na stronie:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne zazwyczaj wypłaca się w formie pieniężnej. Istnieją jednak dwa wyjątki: dłużnik może wybrać wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego poprzez zapewnienie wierzycielowi wyżywienia i możliwości zamieszkiwania we własnym domu; z orzecznictwa wynika jednak, że możliwość skorzystania z tego wariantu jest bardzo ograniczona, ponieważ nie ma gwarancji, że wierzyciel i dłużnik będą pozostawali ze sobą w dobrych stosunkach; drugi wyjątek polega na wywiązaniu się z obowiązku alimentacyjnego poprzez przekazanie rzeczy lub przeniesienie praw – takie rozwiązanie można zastosować wyłącznie w celu dokonania zaległych płatności, jeżeli istnieje ryzyko, że wspomniane rzeczy mogą zaginąć, lub jeżeli dłużnik alimentacyjny nie posiada żadnego majątku w Hiszpanii (*falta de arraigo*). Świadczenia alimentacyjne wypłaca się bezpośrednio wierzycielowi. Świadczenia przekazuje się zazwyczaj przelewem bankowym. Jeżeli wierzyciel alimentacyjny jest małoletni lub nie posiada zdolności do czynności prawnych, płatności przekazuje się przedstawicielowi ustawowemu takiej osoby.

W postępowaniach w przedmiocie rozkładu pożycia lub stosunków między rodzicami a dziećmi sąd zezwala – w ramach zapłaty świadczeń alimentacyjnych – na dokonanie bezpośredniej płatności na rzecz wierzyciela z tytułu niektórych wydatków związanych z małoletnim dzieckiem (np. związanych z nauką szkolną, ubezpieczeniem zdrowotnym itd.).

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

W takim przypadku wierzyciel alimentacyjny może wystąpić o wykonanie orzeczenia, w którym stwierdzono istnienie prawa do świadczeń alimentacyjnych. W Hiszpanii można skorzystać z następujących środków egzekucyjnych: zajęcie dochodów (poza wyznaczoną przez sąd kwotą zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie), wstrzymanie wypłaty zwrotu podatku, zajęcie rachunków bankowych, wstrzymanie wypłaty świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz zajęcie rzeczy i wystawienie ich na licytację publiczną; w niektórych przypadkach niewywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego może stanowić przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Jeżeli chodzi o długi alimentacyjne, przy zajmowaniu rachunków dłużnika lub należących do niego rzeczy nie stosuje się żadnych ograniczeń ilościowych w odróżnieniu od innego rodzaju długów. Możliwość wszczęcia postępowania w celu wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych wygasa po upływie pięciu lat.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W przypadku roszczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich lub na rzecz osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych można zwrócić się do prokuratury o podjęcie odpowiednich czynności.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Alimentacyjnych (Fondo de Garantía del Pago de Alimentos) utworzony ustawą nr 42/2006 z dnia 28 grudnia 2006 r., uregulowany dekretem królewskim nr 1618/2007 z dnia 7 grudnia 2007 r., jest funduszem nieposiadającym osobowości prawnej, którego celem jest zagwarantowanie otrzymania przez małoletnie dzieci niezapłaconych, uznanych świadczeń alimentacyjnych należnych z tytułu zatwierdzonej przez sąd ugody lub orzeczenia sądu w postępowaniu w przedmiocie separacji sądowej, rozvodu, unieważnienia małżeństwa, ustalenia ojcostwa lub świadczeń alimentacyjnych poprzez zapłatę kwoty uznawanej za zaliczkę.

Podstawową przesłanką uzyskania zaliczki z Funduszu jest wydanie przez sąd hiszpański orzeczenia uznającego świadczenie alimentacyjne.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak, zgodnie z przepisami Unii Europejskiej i postanowieniami ratyfikowanych przez Hiszpanię konwencji międzynarodowych dotyczących wypłacania świadczeń alimentacyjnych wierzyciel alimentacyjny może zwrócić się o pomoc do organu centralnego Hiszpanii działającego przy Ministerstwie Sprawiedliwości.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z Departamentem Międzynarodowej Współpracy Prawnej (Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional) przy Ministerstwie Sprawiedliwości można się skontaktować w dowolny sposób. Dane kontaktowe: Calle San Bernardo nº 62 28071 Madrid Tel.: +34 91 3902228/2295/4437.

Faks: +34 91 3904457.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wierzyciel zamieszkujący w innym państwie członkowskim może skontaktować się z organem centralnym tego państwa, przedstawiając dowody potwierdzające, że jest uprawniony do świadczeń alimentacyjnych. Może też zwrócić się do tego organu centralnego z wnioskiem, aby skontaktował się on z hiszpańskim organem centralnym w celu wszczęcia postępowania egzekucyjnego w Hiszpanii. Wspomniany wniosek musi zostać sporządzony zgodnie z przepisami Unii Europejskiej i postanowieniami ratyfikowanych przez Hiszpanię konwencji międzynarodowych dotyczących wypłacania świadczeń alimentacyjnych.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Na warunkach określonych przez organy w odpowiednim państwie.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, Unia Europejska (a tym samym Hiszpania) ratyfikowała protokół w dniu 8 kwietnia 2010 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych strony, które biorą udział w sporze będącym przedmiotem tego rozporządzenia, mają skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości w innym państwie członkowskim, w tym do postępowania egzekucyjnego i postępowania odwoławczego, na warunkach określonych w stosownym rozdziale. Ponadto wezwane państwo członkowskie zapewnia nieodpłatną pomoc prawną w przypadku wszystkich wniosków złożonych przez wierzyciela na mocy art. 56 dotyczących zobowiązań alimentacyjnych wynikających ze stosunku między rodzicami i dziećmi w wieku poniżej 21 lat.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Hiszpania dodała do ustawy nr 1/1996 z dnia 10 stycznia 1996 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej rozdział VIII pt. „Nieodpłatna pomoc prawna w sporach transgranicznych na terytorium Unii Europejskiej”, regulujący wspomniane prawo w odniesieniu do osób fizycznych niezależnie od tego, czy są one obywatelami Unii Europejskiej czy obywatelami państw trzecich przebywającymi zgodnie z prawem w jednym z państw członkowskich.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/01/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.